Kilenczedik évfolyam. 299. szám. Kolozsvár, szombat, december 29. 1888.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ »ELLENZÉK« ELŐFIZETÉSI DIJA:
Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 16 frt. | Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. | Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnep napokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy ▢ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Tömjénfüst.

Az ördög tudta, hogy nekünk ilyen jó dolgunk van. Mindig azt hiszem évek óta, hogy czudarul vagyunk. A panaszt, hogy sülyed a társadalom, megokolva láttam. Az államháztartás állandó hiánya nyugtalanitott. A pártadministratió cynismusában a nemzet politikai erkölcseit láttam összerombolva. Azokban a nagyszámu diplomás proletáriusokban sem födöztem föl örvendetes jelenséget. Viszásnak találtam, hogy épen azon korszakban tör rést államiságunk önállóságán az önfentartás erélytelensége, mikor seregestől nyerik el sokkal kissebb nemzetek az állami élet függetlenségét. — Csak most veszem észre, hogy mindez falláczia. Dehogy is van nekünk bajunk. Kossuth egy zsémbelődő öreg ur, s mi meggondolatlan fatyuk vagyunk hátul gomboló nadrággal, kik egyebet sem tudunk, mint halvány akkordokban ismételgetni az öreg ur dörgedelmes vészkiáltásait.

El kell csak olvasni a fővárosi sajtót. Nem a hivatalost, nem is a félhivatalost; hanem a pártonkivülieket, a mérsékelt ellenzékieket és a radikálisokat. Megtudjuk, hogy a boldogságnak minő özöne árad szét a magyar korona területén. Munkához szokott kormányférfiak tollat ragadnak, devise-eket irni egy szépirodalmi folyóiratba. Politizáló képviselők ugyanezt teszik egy másik lapban. A kormányelnök szójátékot farag; a belügyminister költői elmélkedésbe ringatja magát a Reménység mivolta felől; az igazságügyminister kiüti a nyeregből E. Kovács Gyulát és hamletszerü monologot tart.

Mindez történik egy gyürüváltás varázshatása alatt. Királykisasszony megy férjhez főherczeg urfihoz. A főherczeg uhlanus főhadnagy. Talán nem hadvezér-jelölt, mert haladásának tempója kissé lassu. Négy évig viselt hadnagyi bojtot s csak azután lépett egyet előre. Különben a jövő isten kezében van. Lassu viz partot moshat. A menyasszony királyunk leánya. Érdemei lángbetükkel vannak beirva a nemzet szivébe. Itt született. A mit beszitt, az első lélekzetvétel minden atomját a magyar levegő szolgáltatta. Tehát magyar.

Hát bizony ez nagy dolog. Párton kivüliek, mérsékeltek és radikálisok hirdetik lendületes vezérczikkekben a közörömet. Ugy fogják fel a dolgot, hogy a magyar asszony magyarrá teszi a férjét is. Aztán licitálnak, hogy ki tud nagyobbat mondani, mig végre egyik kitalálja a legnagyobbat s azt inditványozza, hogy adjon a nemzet nászajándékot az ifju párnak. Hajdan is igy volt. A Csepel sziget a maga faluival és városaival magyar királykisasszonyok szép hozománya volt igen sokszor. Miért ne most is?

Oh, milyen boldogság is volna az, ha mindezen tömjénről tudomást vennének illetékes helyen! Ha pártonkivülieket, mérsékelteket, radikálisokat beültetnék a sajtóirodába s mindenik szerkesztőségnek küldenének egy-egy ezüst érdemkeresztet, a milyent kiszolgált és kétszer kapitulált strázsamestereknek szokás kegyesen adományozni. Ekkor volna még igazán betelve a nemzet minden aspiratiója. Valjon, miként is lehetne e tömjénfüstöt a Burg lakosztályaiba beszivárogtatni? A kéményen bajos, mert a füst nem szál lefelé; a füst csak a felsőbb regiókban találja magát otthon. Talán a kulcslyukon, vagy akárhol. Miért is nem irnak a magyar hirlapirók az „Über Land und Meerbe", vagy a „Von Fels zu Meerbe", vagy az „Ilustrirte Zeitungba"? Legalább, hogy értesülnének azok is a kiket illet a mi zengő örömünk felől s látnák és számlálgatnák, hogy hány rét vagyunk görbülve.

Nagyobb bizonyságául annak, hogy a magyar leány majd magyar asszony lesz és magyarositani is fog, egyik lap közli a királykisasszonynak két költeményét. Mindkét vers németből van forditva. Nem a királykisasszony forditotta magyarra németből, hanem a királykisasszony irta és gondolta németül s az Egyetértés munkatársa forditotta magyarra. Eddig ugy tudtam, hogy költeményt azon a nyelven ir a költő, a melyet leginkább szeret, a melyen legkönnyebben tudja gondolatait és érzelmeit kifejezni. A vers szivből fakad, végigfut a kar idegein s rythmussá válik a papiron. A királykisasszony szivéből német hangok fakadtak s e hangok német rythmusban kerestek testet. Ebből azt voltam hajlandó következtetni, hogy szivéhez a német szó közelebb áll mint a magyar. Csak most látom butaságomat. Mert párton kivüliek, mérsékeltek és radikálisak unisono hirdetik a királykisasszony magyar voltát.

Részt kérek tehát magamnak is a közörömből. Visszaveszem aggodalmaimat. Belátom, hogy rosz csapáson jártam panaszkodásaimmal. Hirdetem, hogy nincs boldogabb nemzet a magyarnál. Következtetéseim hibásak voltak; türelmetlenségem indokolatlan; kritikám igazságtalan. Mert bizonyos dolog az, hogy a ki német költeményeket ir, az magyar költő.

Zongor.

Politikai hirek.

Baross reformja. Már említést tettünk arról, hogy Baross Gábor közlekedési miniszter a vasutaknál az egységárakat akarja behozni. Mint ujabban irják a tervezet kidolgozása még mindig folyamatban van és az eszme, mely a reformot vezérli, a »Wiener Allg. Ztg.« hire szerint az, hogy a forgalom három zonában osztatnék. Az első a helyi forgalom szükségleteihez alkalmazkodik. A második arra irányul, hogy a városról városra menő forgalmat közvetitse. A harmadik pedig a távoli pontok forgalmának szolgálna. Az ujitás tehát kiválóan a távol eső pontok a központtal való forgalmának olcsóbbitását és az ellenőrzés könnyitését czélozza. És e forgalom olcsóbbá tétele azt eredményezné, hogy oly vonalak, melyek a rajtuk keresztülfutó vasutak csekély száma által csak nagyon kevéssé jövedelmezők: az olcsóság nyomán járó forgalmi élénkség következtében gyümölcsözőbbé válnának. Kétségtelen, hogy a jutányosabb dijtételek ugy a kereskedelmi, mint a magán személyforgalmat nagy mértékben előmozditanák. A terv egyelőre nem involválná az állam megterhelését.

Sok a vezér. A nagyszebeni Tribuna csodálkozva kérdezi, hogy mi lehet oka annak, hogy a románok a politikai életben oly kevés életjelt adtak magukról? A románok 1867 óta következetesen leszorittattak a politikai térről, most pedig az állam közegei oly megfélemlitő rendszabályokat alkalmaznak a románok ellen, hogy azok ne is mozduljanak. Ennek illusztrálására felemliti a politikai sajtópereket, a melyek egymás után következtek. Midőn azonban ezekről említést tesz, azt jegyzi meg, hogy ezek a tények nem mentik a románságot, mert az irek még jobban el vannak nyomva a románoknál, és az irek mégis elkeseredettebben folytatják a politikai harczot. A legnagyobb bajt a Tribuna abban látja, hogy hiányzik a jó szervezés, mert senki sem tudja, kinek fogadjon szót, és ki a legokosabb a sok vezér közül. — E szerint tehát csak azon fordul meg a dolog, hogy igen sok az okos vezér, s ha ez kevesebb volna, a románoknak igen könnyen lehetne Magyarországon olyan harczot felidézni, a minőt az irek Angliában folytatnak. De hát mit gondol a Tribuna, ez a harcz más helyzetet teremtene itt a románoknak, mint a minő van Angliában az ireknek? Tetszenék nekik ez az állapot?

Az italmérési jövedékről szóló törvény végrehajtása. A pénzügyminiszterium kebelében jelenleg az italmérési jövedékről szóló törvénynek végrehajtási rendeletét készitik elő, miután a törvény legfontosabb határozatainak egynémelyike már 1889. február 1-én életbe fog lépni. Mivel a büntető határozatok is már a jövő évben hatályba lépnek, különösen a törvény ama pontjának szabatos körül irása, mely szerint az egészségre ártalmas, vagy bármely más italnak hamis név vagy czim alatt való elárusitása a kimérési engedély elvesztésének terhe alatt tiltatik, igényel nagy elővigyázatot és pontos fogalmazást. A jövő év 11 hónapjáért fizetendő italmérési engedélydija kivetése is nem csekély munkát fog okozni az ezzel megbizott hatóságoknak s a pénzügyminiszteriumnak erre vonatkozó utasitásai közegeinek nemsokára meg fognak küldetni.

Az olasz király, mint egy római távirat jelenti, a jövő év elején Berlinbe utazik, hogy visszaadja Vilmos császárnak a látogatást. — Umbertó király már az utazás idejére nézve is intézkedett és azt márczius hónapra tüzte ki.

Ez aztán a „szövetséges!" A franczia kormány tudatta a czárral, hogy hajlandó elárulni a Lebel-fegyver titkát, ha az orosz hadsereg egész fegyverszükséglete Francziaországban rendeltetik meg. Ez ügyben két orosz nagyhercseg Párisba utazott, eddig azonban Oroszország még nem nyilatkozott.

A pápa haragszik. A »Fanfulla« czimü lap azt jelenti, hogy a Vatikánban neheztelnek Ausztria-Magyarországra, mert a magyar kormány az Esztergomban tervezett püspöki értekezlet tartását nem engedte meg. (!) E neheztelés folytán három osztrák főpap helyett a legközelebbi konzisztóriumban csupán gróf Schönborn prágai érsek fog bibornokká kineveztetni. (Elég baj.)

Egyveleg.

Végén csattan . . . Pétervári beavatott körökben beszélik, hogy a czárné egészségi állapota a borkii vasuti szerencsétlenség óta nem a legjobb. Valyon a czárral nem igy van-e? Hiszen neki sem esett baja a katasztrófa alkalmával.

Valami készül. Szerbinovban, Orosz-Podoliában lázas sietséggel barakkokat épitenek 10,000 katona számára. Az épitést az orosz kormány rendeletére deczember 19-én kezdték meg.

Szegény Agob. Konstantinápolyban Agob pasa végleg kineveztetett pénzügyminiszterré. Most már csak a pénz hiányzik.

Melyik igaz? A franczia lapoknak Bismarck herczeg megrendült egészségéről kolportált hireit, valamint az ezekhez füzött összes hireszteléseket teljesen alaptalanoknak jelentik ki Berlinben. Annyi bizonyos, hogy a francziak meg a poroszok érdeke ebben a kérdésben is ellentétes.

Pletyka. A pánszlávok Natália exkirálynét arra ösztönzik, hogy Milán magánéletét illetőleg leleplezéseket tegyen. Éles kés, a mivel önmagát vághatja meg a nagyasszony.

Nyilt levél

Tekintetes Bartha János dr. Kolozsvár városi főorvos urhoz.

Tekintetes Főorvos ur! Ön éppen olyan jól tudja mint én, hogy a mivelődésnek egyik közvetlen kisérője a rend és tisztaság. Sokkal jobban tudja mint én, hogy a szenny és piszok nemcsak hogy sérti a jó izlést, nemcsak hogy undort kelt, hanem fő fészke a legtöbb betegségnek. Minden városi polgárral egyenlően látja a főorvos ur, hogy a mi piszkot, hulladékot és moslékot a konyhák termelnek, az mind az utczák közepére kerül s téli időben meternyi magasra fagy, a közlekedést gátolja s olvadáskor, egész hónapokig, a legfertelmesebb gázokat bocsátja szét a levegőben.

Tekintetes főorvos ur! Ön nálunk az egészség fő őre. A magam s polgártársaim nevében, engedje meg arra kérnem, hogy városi orvos társaival együtt, tegye ujabb megbeszélés tárgyává ezt a nagyon fontos kérdést, s tegyen olyan előterjesztést a mely keresztül vihető is lesz, sikerre is fog vezetni.

Én tisztelettel javasolnám, hogy a Szamos vize behordására önként használatba vett rendszer szabályoztatnék a konyhai mosadék kihordására. Nem kétlem, hogy ha méltányos ár szabatik, vállalkozó akad, s a városi közönség készséggel megadja a méltányosság határai között kirovandó nehány krajczár napi összeget. Ha mindenik utczának lesz egy egylovas szekerü rendes kihordója, az naponta kétszer minden házat megjárhat.

Gondolatom szerint első dolog volna egy részletes terv kidolgozása. Ezt az orvos urak egy ülésben megcsinálják. Ezután következik a törvényes erőre emelés. Ennek is meg van a maga módja. Ezután következnek, hogy a kivitel a legszorosabb ellenőrzés alá vétessék. Ebben a tekintetben a főkapitány urra támaszkodunk.

Gondolatom szerint elég volna egyelőre csak a belvárosi részre terjeszteni ki. Ha itt megpróbáltatik s jónak találtatik majd tovább fog terjesztetni, ha valami csodás uton módon utját nem állja a kánálizálás. Ettől a vállalkozó ne riadjon vissza mert, ha egyéb nem is, annyi bizonyos hogy a lóra s a hordókra leendő befektetése meg fog térülni.

A kivitel részletei megállitása nem tartozik az én levelem keretébe. Ezt a tekintetes főrvos ur orvos társaival s a vállalkozókkal megfogja állitni. Én a kérdés fontosságához illő komolysággal arra kérem, hogy ne mulassza el megtenni azt, a mit kötelességének érez s a mit lehetőnek tart.

Legyen szabad arra is kérnem, hogy becses válaszát e lapban sziveskedjék velem közölni.

Kolozsvárt, 1888 decz. 28.

A főorvos urnak kész tisztelője

Nem Centumpater.

U. i. Bocsánatot kérek, hogy álnevet használok. Ezt azért teszem, mivel nem akarom, hogy akár személyeskedéssel, akár más hasonló dolgokkal az ügy háttérbe szorittassék. Különben, ha a főorvos ur nevemet tudni akarja a szerkesztő ur erről is felvilágosithatja.

Az Emke 1888-ban.

Erdély megtartására alakult országos egyesületünk tulajdonképen akciójának első esztendeje ez. Minden vonalon megindult a tevékenység körülbelől 80 fiók és az erdélyrészi magyar egyházak utján. Ez egyesület folyó segélyekre ez évben 22,000 frtot fólyósi-

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1888. December 29.

Első versem.

Soha! feleltem Kappel Ottónak büszke daczczal, midőn azt az ajánlatot tevé, hogy mondjak le Gizelláról és vonuljak kolostorba.

Piszt... azonban —

Nem kell szaladni. Előbb tudni kell, hogy ez a historia éppen annyi esztendős, mint a Trombitásné kisebbik fiacskája. Tudni kell, hogy azóta sok búzát őrölt a brádi malom, s az István-utczai fehér házból emeletes palota lett. Azóta elpusztult egy csomó ideál, pokolba került egy jó paraszt marék idő, s a fiatalság rózsáiból alig-alig hagyott hirmondónak egyet az ősz. Ebből az egyből pattan ki holmi régi emlék. Ebből zummog kifelé az első versem, s döngicsél kunczorogva a fülem körül, hogy szabaditsam ki a mulandóság pókhálói közül, s szurjam valahogy a tollam hegyére, had lássa még egyszer az aranyos napvilágot, azt az édest, azt a régit...

Jövel hát! s légy te az oka, ha mi unalmasok leszünk mindaketten.

Azt feleltem tehát Ottónak, hogy: soha! Gizellába egyenlő erővel vagyunk belebőszülve. Szereted? Én imádom. Angyalnak tartod? Én dupla angyalnak tartom. Idősebb vagy, mint én? Helyes! Én bőszültebb leszek, mint te. Feleségül veszed? Nyehó attól... Párbajra hivsz? Megyek. Lelössz? Czoki. Megversz? Ide hozzám! Gyerek vagyok és tejes az ajakam? Nem tesz semmit. Te szamár vagy, és szőrös a nyelved.

Hasonló jegyzékváltást folytattunk minden nap. Az angyali Gizuska tudta, hogy oda vagyunk utánna, Ottó meg én, de olyan okos leányka volt, hogy nem tudtuk kiismerni a szivét. Ottó meg én.

S azonban ugy szemmel tartottuk egymást Ottó, meg én, mint két szemfüles agár. Ha Ottó az István-utcza északi sarkán állt postot, én odanőttnm az utcza déli sarkára és nem mozdultunk. Potyoghattak volna éles bicskok, hegyes circulusok, — mi álltunk daczos türelemmel és vártunk. Gizellát vártuk. E sugár, szőke angyal pontban délután négy órakor lebegett sylphid-könnyü léptekkel haza a varróból. Ezt olyan secundánsi pontosságra tudtuk, Ottó meg én, hogy se ő nem birt megelőzni engem, se én őt. Ha Giza az északi sarkon fordult be az utczába, akkor én rohantam, — ha a délin, akkor Ottó rohant, — nehogy valamelyikünk egyedül maradjon a kedves angyalkával, s valami piczuska kegyet elharácsoljon a másik orra elől.

A szénánk hogy állt?

Hm... hja, ja! Ez nagy kérdés volt. Néha ugy tetszett, hogy én vagyok felül, néha ugy rémlett, hogy Ottó. Azt azonban bizonyosan tudtam, hogy a dupla angyal mamája inkább sziveli Ottót, mint engem. Ottó csinos fiatal ember volt, dicsértem is volna erősen, ha nem lett volna a vetélytársam, — igy azonban utálatos, pimasz fráter volt. A mama azonban beczézte és szerette. Mindig »ur«-nak szóllitotta, s akkora kalácsot szelt neki a kávéhoz, mint egy kövér cseléd kenyér a milyen. Nekem?... Nekem csak akkorát, mint egy piskóta, s egy izben pláne — báh! vén almárium! — még az arczomat is meg merte simogatni.

Ottó mosolygott. Gaz Jágó!...

Pünkösd első napjára elhatározó csatát vezetett be Ottó, egy a verssel, a mit Gizának irt. Hat strófás volt. Velin papirosra irta s akkora betükkel irta alá a nevét, mint az öklöm.

Másnap már megtudtam én is. Elkértem a dupla angyaltól és elolvastam. A kritikámmal persze már az olvasás előtt készen voltam. Rosz vers, bolond vers, ostoba vers. Hogy lehet efféle zöldséget irni! Ilyen szellemtelen, üres, lapos, ilyen hétköznapi, döczögős, kehes verset! Fuj!... Fütsék fel.

Gizella nem fütötte fel, hanem félrevonta az ajaka szélét, s azt mondta, hogy hát ízé... tessék jobbat irni, ha tud.

Micsoda?...

Kételkedés?... No megállj te — liba, majd irok én neked olyan verset, a milyen nem telik tőletek, ha Ottóstól együtt csupa czigány bukfenczet vet is kinjában a familiád. Nézze meg az ember! Ha tudok-e? Hát ki nyert ötször a »Varju«-körben? Ki gratulálta meg Alexandrinusokban a főtisztelendő urat? Ki mondott haxameterben pohárköszöntőt a lutheránus majálison? Ki irta le százötvenhárom nyolcz soros versszakban »Aeneas pajzsát«? He?... Az ördög-e, vagy én?

Hat strófás verset irt Ottó? Szép!... Irok tizenhat strófát. Velinre irta? Gyönyörü! Én bristeli meritett korona papirosra irom, s ha ő ökölnyi betükkel irta alá a nevét, — én akkora betüket kanyaritok, mint egy lopótök.

Ezzel megbillentettem elkeseredve a kalapomat és elrohantam.

Bántott a lelkiismeret. Nem nyertem én soha a »Varju kör«-ben, nem irtam se hexametert, se alexandrint, se százötvenhárom strófát Aeneas pajzsáról, de jónak láttam elszalasztani e terebélyes füllentést, különben oda lett volna a tekintély. De már most, hogy tovább? Már muszáj nekem verset csinálni, ha bele confundálódom is. Reputatióm, büszkeségem, diadalom függ tőle. Muszáj dolog ez, a mi alól nincs kigázolás.

S e perczt ől kezdve a vizben, levegőben, a földön, az asztalon, az asztal alatt, ébren és alva és mindenütt és mindig csak rimeket faragtam, rimeken törtem a fejemet, rimeket hivogattam.

Smizlis vala néki ingi
Tengerben uszkál báringi...

Vagy például:

Oh, ha még egyszer a régi lehetnék —
Egyetlen egyszer: ifju és szabad.

Ez a két sor megtetszett. Rontottam a fejemet és ettem a plajbászomat. Csináltam, csak csináltam.... Czó Pegazus, czó kabala, czó vaksi!.. Ütöttem, döngettem a szerencsétlen barmot, s valami nagy határtalan baktatás után végre még is felvánszorogtunk a Parnassusra: meg lett a vers. S a megcsufolt Apolló még sem dobott le a hegyről...

Első versem!..

Meg ne mutassa pedig nekem senki ez első versemet, a kit keresztvizre tartottak Ezzel jobban ki lehet engem kergetni a házból, mint a spinottal. Ezt a verset, azt hiszem, hogy jól elsikkasztottam, de ha van valahol még a plánétán egy bitang exemplár: az az én leghalálosabb ellenségem.

Akkor persze máskép volt. Büszke voltam rá, mint egy spanyol. Nem adtam volna egy tulokért. Letisztáztam bristoli papirosra és elvittem Gizellának. Im lássad oktalan leányzó, hogy én is tudok hozzá. Irtam én is, jobbat, mint Ottó. Olvasd.

Ottó is elolvasta s a végén gunyos arczfintoritással szavallta óbégató hangon:

Oh! ha még egyszer a régi lehetnék —
Egyetlen egyszer: ifju és szabad.

Kaczagott. Gizella is kaczagott, a mamája is kaczagott, a cseléd is kaczagott, a kutya is kaczagott....

Agyon voltam lőve.

Kikaptam versemet a kezéből, bevágtam dult szivvel az ajtót s futottam ki az István-utczából. Átkom reátok — banda!..

Ez a történet könnyebb része.

*

Az idei nyáron pedig valami szegényes kis falucskába vetett a véletlen. Borjuk bőgtek a rongyos jászlak előtt, s a kaputlan kapuk előtt lucskos komondorok vonitottak. Szomjas voltam. A Nyárád vizében kendert áztatott a falu, abból nem lehetet inni. Bementem tehát a legtisztességesebbnek látszó kuriára. Majd csak adnak ott tán egy pohár vizet.

Benn egy borzas cseléd vigyorgott a szemem közé, s bátoritott, hogy ad egy pohár vizet, csak előbb az urfiakat rázza le a testéről.

Az »urfiak« visitottak. Volt öt darab. Szurtos arczu, bamba gyerekek, elnyütt ru-

tott. Segélyeit évek sorára kamatjáradék alakjában biztositotta az illető kulturalis pontok javára. Ez évben indult meg a népkönyvtárak szervezésének ügye és a mozgalom a gyermek menhelyek tárgyában.

Az ipari mozgalom keretéből kiemelendő, hogy 1888. tavaszán fejeztetett be nagy erkölcsi és anyagi sikerrel az a hadsergi kincstári fölszerelési vállalat, melyet az Emke az erdélyrészi kisiparosokkal bonyolittatott le.

A szász iparosok közt közeledő érzést keltett e vállalat a hazafiság tekintetében.

Az egylet vagyona 1886-ban 70,000 frttal gyarapodott, tehát a növekvés az előző évekével lépést tartott, a mi a mozgalom életerős voltára mutat. Összes készpénzvagyon f. hó végén 370,000 frt. Várandó aláirások folytán körülbelül 150,000 frt.

A munkaprogramm keresztül vitele végett az egyesület uj választmányt szervezett a fővárosi mellé Aradon s küldöttség által tett látogatást N.-Váradon a biharmegyei népnevelési egyesületnél és Szatmárt a Széchenyi társulatnál.

Meginditotta egy orsz. közm. kongresszusnak Debreczenben rendezését. A f. évi közgyülését Brassóban tartotta aug. 28-án, Erdély nemzetiségi életére messze kiható jelentőséggel mult év febr. 22-én rendezte az Emke fővárosi opera házban azt az országos jelentőségü bált, melyen Rudolf trónörökös ő fensége is megjelenvén, e bál jelentősége a közmivelődési mozgalomra nézve történelmi fontosságot nyert. Ez évben vesztette el az Emke br. Bánffy Ádámot alelnökét, és gr. Bánffy Bélát a kolozsvári vál. elnökét.

Nagy eseménye 1888-nak Rökk Szilárd és Pál 20.000 frtos alapitványok, mellyel az Emke valódi jelentősége magatartása emeltetett a nemzet áldozatkészsége előtt. Néhai Peielle István nevére 6000 frtos alapitvány tétetett, néhai Mucsi József honvédszázados 3500 frtot eső birtokát végrendeletileg az egyesületre hagyta.

Az év vége felé bocsátotta ki az egyesület fölhivóit Magyarország leányaihoz lobogó-alap czimen, minek eddig is oly eredménye van, hogy a létesiteni szándékolt rendelkezési alap már is a legszebb reményekre jogosit. A tagok száma év végén 18.251. Ezek azonban csak alapitók és rendes tagok, a töméntelen gyámolitó tag, kiknek száma 100.000 halad, nincs ide értve. Ugy szintén nincsenek ide értve a persely adakozók, év végén körülbelül 15.000 persely van a családoknál és üzletekben.

Folyó hóban terveztetik, de csak a jövő év eseménye lesz — két monstre Emke-bál, mely jövő év február 12-én Kolozsvártt és Aradon rendeztetik.

As egyesület folyó évi segélyezése tulment az egylet tőkekamat jövedelmén s ezért is, de mert még más egyébb szükségletek vannak kielégitésre várandólag földolgozva, az egylet agitációjának pihennie nem lehet.

Monarchiánk és Románia.

Carp romániai külügyminiszter a napokban érdekes beszédet mondott a parlamentben a köztünk és Románia között fenálló kereskedelmi viszonyokról.

Beszédében többek között oly értelmü czélzást tett, mely azt sejtette, hogy a román kormány a szerződési tárgyalások ujból való felvételére vonatkozólag kérdést intézett volna a külügyminiszteriumhoz Bécsben, melyre még mindig várja a feleletet. Ausztria-Magyarország kormányköreiben a román kormánynak a kereskedelmi politikai viszony ügyében felelet nélkül maradt valamely feliratáról mit sem tudnak. Több mint másfél év előtt megszakittattak az aránytalanul hosszu időig folyt szerződési tárgyalások, a menynyiben a román kormánynak egy átiratára a külügyminiszterium azt felelte, hogy az osztrák-magyar monarchia szivesen kész szóbeli tárgyalásokba bocsátkozni nemcsak vámés kereskedelmi, hanam állategészségügyi szerződésre vánatkozólag is, hogy azonban az utóbbit illetőleg számunkra nemzetközi kötelezettségeinknek kell mérvadóknak lenni.

Romániában, a hol ez magától értetődő nyilatkozatból — ugy látszik — a román szarvasmarhakivitel veszélyeztetésére következtettek, e felelet vétele után megkezdhették a vámháborut — Romániára nézve ugyan nagyon kedvezőtlen eredménynyel — intenziv módon folytatni. Uj lépéseket azonban a szerződési tárgyalások ujból való megkezdésére vonatkozólag ez óta Románia részéről nem tettek.

Ausztria-Magyarországnak nem volt oka ez ügyben kezdeményező lépéseket tenni; életképes iparunk kiviteli czikkei számára uj piaczokat keresett és talált és a romániai nyerstermékek — Románia egyedüli kiviteli czikkei, bevitelének megakadályozása sem földmivelésünknek, sem pedig kereskedelmünknek nem árthatott. Románia mindezek mellett sokat veszitett, a nélkül, hogy bár egy uj iparágat teremtett volna; a fogyasztási szükséglet Romániában más országokból drágábban fedeztetik és a romániai szarvasmarhának, mely ennek folytán majdnem teljesen értéktelen lett, nem találtak piaczot. Hogy az osztrák és a magyar kormány Romániával szemben daczára ennek a legelőzékenyebb módon jár el és az általunk nem szándékolt vámháborut nem élesiti, azon fontos tény bizonyitja legjobban, hogy a kormányok a disznókra kivetett 12 frtnyi vámot fel nem emelték, a mit a törvény értelmében rendeleti uton keresztül vihettek volna, és ennek folytán Romániából ez év folyamán még ugyanannyi sertés hozatott be Magyarországba, mint az előbbi években; természetesen a román disznótenyésztők az eladásnál a 12 frtot aranyban tevő óriási különbözetet az árnál elveszitik.

Magyar gróf Afrikában.

Gróf Teleki Samu afrikai utazásai és felfedezéseiről a »Times« legujabb száma érdekes dolgokat ir állitólag a gróf saját elbeszélése nyomán.

Az expeditio Zanzibart 1887. január 23-kán hagyta el a »Star« fedélzetén, a szultán Seyyid Bargas egyik kis gőzösén, Pangana felé utazva, mely igen nyomoruságos, de a távolból tekintve, csinosan fekvő hely, majdnem szemben a Ruon folyó beömlésével. Az expediczió személyzete, mely mintegy 200 emberből állott, s ezek között sok oly ficzkóból, kik megszokták az utazást ismeretlen tájékokon, három nappal előbb előre küldetett egy arab dhowon.

Miután hozzájok csatlakozott Jumbé Kimeneta, egy jól ismert elefántcson-kereskedő a Masai-tartományban, ki mint tolmács szerződtetett és még száz embert felfogadtak, az expediczió február 4-én tovább indult Taveta felé, követve a Ruont- és Parc-utat.

Nem birván elszállitani mind a magukkal hozott terhet, annak egy részét Pangoniban hagyták, a másik részt elküldték Mombassába.

Mindenekelött meg kellett küzdeni ama sok bajjal, melyet minden expedicziónak a teherhordók szökése okoz. Egy nap az expeditióból 60 emker szökött meg. Üldözésükkel sok idő telt el, de meg kellett tenni, hogy a többiek között a fegyelem fentartassék. Sikerült is 22-őt elfogni s midőn ezeket a többiek sulyos lánczra verten megpillantották, elment a kedvük a szökéstől. Ez többé nem is fordult elő, de mégis megtörtént, hogy a legbecsesebb láda, mely az irószereket, természettani s csillagászati eszközöket tartalmazta, elveszett.

A szökevények üldözésével sok idő veszvén el, a Taveta árnyas helyet csak márcz. 30-án érték el. Itt találtak több angolt: Haway, sir John Wiloughby és Hunter urakat, a kik rövid idővel előttünk érkeztek meg és vadásztak. Az angolok a jötteket izléses afrikai reggelivel kinálták meg.

Az expeditio itt hosszabb ideig pihent. A vegetatió tropikusan gazdag; az ott tartózkodást azonban kellemetlenné tette a folytonos eső, mert épen erős idény volt. Az expeditió személyzetének egy része a benszülöttek részére való öltönydarabok előállitásával foglalkozott, másik rész elküldetett a Panganiban és Mombassában elhelyezett szállitmányokért, gróf Teleky pedig az angolokkal vadászott és vadászata igen gazdag eredménynyel járt.

Két heti pihenés után kisérletet tettek a Kibo megmászására, de ez nem sikerült.

Panganiból és Mombassából az oda küldöttek visszatérve, az egész szallitmány, mi elégnek látszott egy évi utazásra, ujra rendeztetett és Tavetát julius 15-én hagyták el. Az ujra szervezkedett karaván 250 suaheliból, 8 somaliból és 23 szamárból állott — mindegyik ember jól volt felfegyverezve s mindegyik megterhelve árukkal és élelemmel. A Kilima-Njaro keleti oldalán utazva, először is Massait érték el Kimangelia mellett, a mely igen rokonszenves benyomást tett. Egy hónapig utazván az ő tartomanyukban, a mely szintoly gazdag vadászterületet, mint mezőségeket tartalmaz, elérték Ngongo-Bagaszt, a déli Kikuyu-határ melletti helyet, a hol a karavánok megszoktak állani élelmiszer vásárlására, a mig tovább mennének oly országba, a hol sok ugyan az elefántcsont, de kevés az élelmiszer.

Kikuyu ugy ismeretes, mint erdőségekkel telt, vad nép által lakott ország.

Azt találtuk, hogy Kikuyunak épen nem egész területét boritja erdőség, igen sok benne a czukornád, de a lakosság minden pillanatban kész a harczra. A karaván 1—2000 fegyveres ember által kisérve, nehezen folytatta utját a halmos országon át; de az e vidéken való egy hónapi tartózkodás alatt csak háromszor került vérontásra a dolog.

Innen az expeditio a Kenia hegy lábáig haladt elő, a Kilima-Vjaro testvérhegyéig, a melyet eddig még nem másztak meg. Három hétig, szept. 8-tól oct. 1-ig volt itt az expeditio, de csak gr. Teleky mászhatott fel a Kenia hóboritotta kráteréig; az expeditio többi tagját ebben betegség gátolta meg.

Innen az expeditio a Baringo-tó felé indult. Elérte Njemszt, a hol két részre szakadt. Njemsz igen kietlen hely, minden élelmi szer nélkül. Az expeditio személyzete elgyöngült, elbetegesedett, el kellett küldeni a hátrahagyott élelmi szerekért s csak 1888. február 10-én indulhattak tovább.

Erős napi menetelések után az expeditio végre márczius 6-án pillantá meg először a tavat, melyet a benszülöttek, vizének szine után, fekete tónak neveznek. Gróf Teleky ezt elnevezte Rudolf-tónak.

A tó vidéke vegetatio nélküli; a gyér benszülöttek csak is halászatból élnek. Három törzs van itt: a Buskenédjik, Randilek és Gallasoa. Csere utján tőlük az expeditio igen keveset szerezhetett. A karavánokat itt alig ismerték.

Innen az expeditio a másik tóhoz, Bano na Ebor-hoz, vagyis a fehér tóhoz haladt tovább, mely kelet felé fekszik. E tónak vize nagyon sós, ugy, hogy nem lehet ivásra használni. A tavat gr. Teleki elnevezte »Stefániató«-nak. E tónak csak északi partja lakott, de oda az expeditio nem ment, mert ott a himlő uralgott. A tónak többi partján az expeditio nem talált lakósokat.

A visszatérés igen nagy bajokkal járt, mert az expeditio kifogyott az élelmi szerekből. Napokon át erdei bogyókból élt. Egyes törzsek csakis dohányért voltak hajlandók élelmi szert adni s ezzel az expeditio már nem birt. Végre kénytelen volt borjukat rabolni, mig nyomoruságok véget ért. Julius 29-én szerencsésen ismét elték Njemszt s a legrövid bb uton, Nai, Washán, Kikujun és Ukambanin át mentek Tavetába, 1888. okt. 25-én pedig elérték Mombasát.

Válasz Ompolyvölgyinek.

Az »Ellenzék« 290-ik számában az »Adóbasa« czimü czikket és annak minden szavait, vissza kell utasitanom.

A vádakra feleletem ez:

Akkor, mikor Alsófehérmegye területén a megyei közigazgatási bizottság határozatánál fogva, az 1883 évi XLIV. t. cz. 81. §. alapján folyó év szeptember havában a felelőséget életbeléptettem, a hátralék tett az évközben történt befizetések és törlések betudásával egyenes adóban 817.282 frt 13 és fél krt, hadmentességi dijban

mult évről . . . . 46.344 frt 67 kr. bélyeg és jogilletékben 145.554 frt 78 krt nem számitva egyéb kincstári tartozásokat, melyek szintén ily arányban állottak. Ezen nagy mennyiségü hátralékok megdöbbentőleg hatottak rám, akkor, midőn a folyó évi egyenes adóelőirásbóli esedékes rész alig tett . . 538.117 frt 18 krt

az évi hadmentességi dij előirás pedig . . . . 30.861 frt 50 krt

az illetékek pedig . . . 20.000 frtot.

Ezen nagy mérvü hátralékok azon gondolatra vezettek engemet, hogy egyes helyeken visszaéléseknek kell lenniök, mert teljes lehetetlen, hogy a hátralékok ily magasan növekedjenek évről-évre, akkor mikor Alsófehérmegye fizetési képesség tekintetében sok más megyénél előnyösebb helyzetben van, s ez okból a végrehajtásokat, nem tagadom, megszigoritottam azért, hogy ha visszaélések vannak, a végrehajtások folyama alatt, azok kerüljenek ki. S valóban — sajnos — feltevésemben nem is csalatkoztam, mert a visszaélések legnagyobb része akkor tünt ki, mikor a főkönyv szerinti hátrálékosok ellen a végrehajtások megkisértettek. Nagyon természetes is, hogy a hátralékoknak ily uton kellett növekedniök, mert az egyes községi közegek által beszedett, de el nem könyvelt, s a kir. adóhivatalhoz be nem szállitott kincstári tartozásokért az illető sikkasztó közegek a végrehajtást meg nem kisérlették, nehogy emiatt az illetékes helyen panasz emeltessék, és igy az egyesek tartozásai évről-évre növekedtek.

De hogy bárki ellen törvényellenes és oknélküli zaklatás tudtommal és hiremmel történt volna, határozottan vissza kell utasitanom minden ez irányban vádat, annyival is inkább, mivel törvénytelen végrehajtásokért hozzám panasz nem tétetett, engem pedig bármikor, minden fél, legyen az szegény vagy ur, a hivatalban minden időben megtalál, s kihallgatás és jogorvoslat nélkül őt el nem bocsátom, ha csak panasza némi alappal bir. Ebből kitünik az is, hogy czélom nem volt más, mint épen az, hogy az egyes adózók érdekeit a hütlen kezelőkkel szemben megvédjem s a sikkasztásokat felderitsem, másfelől pedig, hogy a kincstári tartozásokat kellő időben biztositsam.

Azt hiszem tehát, hogy én ily alapokon mozogva, azon hivatásnak, melyre a magas kormány által helyeztettem, a törvény kerete közt, az elém szabott rendszabály szerint feleltem meg. Ezzel azt vélem, az »Ellenzék« »Adóbasa« czimü czikkének azon része, melyben tulbuzgósággal vádoltatom, teljesen elesik. De elesik azon része is vádjának, melyben egyfelől azzal vádoltatom, hogy a »végrehajtást, daczára, hogy az adózók tartozásaikat befizették, inscenirozom«, mert még ez idő szerint is, csak az egyenes adótartozás 654.705 frt 29 és fél krt tesz, másfelől pedig »hogy az adózó népnek utolsó rongyát is eladatom és az árverésen személyesen atsistálnék«, mert engem árverezéseknél senki sem látott s nem is láthatott, mert volt más fontosabb oly teendőm, melyben talán Ompolyvölgyi is szerepel s igy érdekében állott s áll, hogy a közvéleményt félre vezesse, mi alig hiszem, hogy addig sikerüljön, mig bennem erkölcsi és kötelességérzet van, ez pedig meg leend.

Említést teszen czikk iró arról is, hogy »brutalis vexalásaimtól jobb módu családok s ezek között a gr. Telekiek Czelna és Sárdról, sem menekülhetnek, s azt adja elő, hogy közelebbi napokban összes borkészletüket piaczra akartam vitetni, pedig tudhatnám, hogy ezen uraknál nincs periculum in mora.« Igen is tudom, hogy a Teleki család mindég hazafiui kötelességének mindenkor és minden időben eleget tenni igyekezett, s azt hiszem, hogy a nemes gróf Teleki család e tekintetbeni dicséret és elismerés kifejezésére egy »Ompolyvölgyi«-re nem szorult. Hogy valóban, a kir. adóhivatal által, ha jól emlékszem, gróf Teleky Samu ur Sárdról mint oly hátralékos lett kimutatva, ki egész évben Sárd községéből egy krajczárt folyó év november hó vége feléig nem fizetett, tehát nem volt nekem más kötelességem, mint az, hogy a járási főszolgabirót a végrehajtás foganatositására utasitsam, mert jól tudtam, hogy a nemes gróf mindenkor s minden időben pontos adófizető volt, és igy az adó nem fizetés kizárólag a gróf gazdatisztjét terhelheti, tehát ezzel a grófnak a figyelmét akartam felhivni a jószágainak kezelője ellen.

A mi pedig Ompolyvölgyi urnak ama fámáját illeti, hogy engen 1849-ben egy kozák kápájában behozott s itt elszotyogtatott, ez olyan kifejezés, melyet egy tisztességes józan ember nem mondhat, hanem én azt hiszem, hogy ez inkább kozák kifejezés s közelebb van ismeretségben a kozákokkal, mint én vagyok, mert legalább nyelvezete oda vall. Ha azonban igen tisztelt Ompolyvölgyi ur ugyancsak megakarja tudni, hogy ki az a Toth, ki ellen oly mérgesen dühösködik, hát megsugom. Ez nem más, mint kinek elődje már két századdal ez előtt is Székelyföldön lakott s régebben családom törzse és annak utódai egész 1848-ig primipilus székely nemes volt, s kinek atyja 1848 előtt a határőr huszárezrednél majdnem 30 évig szolgált s ha kételkedik ebben, forduljon Háromszékmegyében levő Bodola nevü község lelkészéhez, hol családom törzsének származását már az anyakönyv alapján is 1775-ig meg fogja találni.

És ezzel én — minden ez ügyre vonatkozó további vitát — befejezettnek tekintek.

Nagy-Enyeden, 1888. deczember 24-én

Tóth Sándor.

A kommunitásból.

Kolozsvár, decz. 29.

Választások lévén napirenden, önként érthetőleg, tele házzá alakult tegnap a tek. városi bizottság.

A padsorokban csak ugy szorongtak a t. városatyák és várták a történendőket. Ezek között is épen a legfontosabb nem történt meg: a választás, a mely a mai napra halasztatott el. E helyett meg kelle elégedniök a t. városatyáknak »aprólékosabb« dolgokkal, de a melyeket a tárgyalás folyamán sikerült aztán alaposan felfujni és az esti 7 óráig tartó tanácskozások alatt a bizottsági tagok pompásan kipróbálták az erejüket: kis dolgokból csinálván nagyokat.

Ezt nem szemrehányásképpen mondjuk, mert csak öröme telhetik benne mindenkinek, ha látja, hogy a város atyái érdeklődnek a közdolgok iránt s habár olykor kelletén tul foly a bölcselkedés, legalább tisztul utána a — levegő és ébredeznek a szunnyadó erők.

A tegnapi »erősen látogatott« közgyülés azzal kezdődött, hogy a polgármester válaszolt Benel Ferencznek Rosiescu Vazul gör. keleti pap temetése tárgyában a főkapitányhoz intézett interpellációjára. A válasz az volt, hogy a hatóság a fennálló törvények értelmében járt el s ez alapon joga volt engedélyezni a templom kertjében való temetkezést.

Az interpelláló most sem vette tudásul a választ. A közgyülés azonban más véleményben volt és tudomásul vette a polgármester válaszát.

Bartha Miklós a napirendhez szólva, azon nézetének adott kifejezést, hogy a választások és a napirend egyéb tárgyai elkülönitendők és vagy a választás ejtendő meg ma, vagy az halasztassék el másnapra, hogy a tárgyalás kellő nyugodtsággal folyhasson le. Bokros Elek a mellett szólalt fel, hogy ma választassék meg a kijelölő bizottság, s a választás halasztassék másnapra.

A főispán ez értelemben mondta ki a határozatot, s a kijelölő bizottság megválasztását elrendelvén, a szavazatszedő bizottság tagjaiul felkérte Nagy Lajost, Polcz Rezsőt és Szathmári Eleket, s a gyülést negyedórára felfüggesztette.

---

hácskákban, egy-kettő mezitláb. Nálunkfelé az utczakölykök néznek ki igy.

A cseléd csakugyan lehajszolta magáról az urflakat, s a konyhába sietett. Alig, hogy el lett a szemem előtt, kinyilt a házajtó, s azon egy sovány, szakállas férfi és egy elhizott, vörös, pufók arczu nő léptek ki. A nagyságos ur és a nagyságos asszony: Ottó és Gizella.

Menybéli szent Jézuskám! Mi lett az en egykori ideálomból és mi lett Ottóból, a csinos Ottóból?.. Uram ne hagyj el...

Ez a hájas, nagy mellü, széles asszony és ez a sovány, hektikás férfi...

Ott marasztottak. Ott maradtam. Harmadnap azonban elszöktem volna, ha nem eresztenek. Azonban eresztettek. Gizella megrázta keményen a kezemet, Ottó elkisért a falu határáig, s ott a buczuzásnál melancholikus szomorusággal ingatta meg a sovány fejét.

Oh, ha még egyszer a régi lehetnék —

Egyetlen egyszer: ifju és szabad, szavallta keserves mosolygással.

Tempi passáti!

Ez a történet sulyosabb része. Boldog vagyok, hogy nem az én hátamat nyomja.

Sólyom Ferencz.

Daw Margaréta.

Az »Ellenzék« számára angolból forditotta:

Amica.

XXVIII.

(Folytatás.) (67)

Margit szórakozottan rázta a fejét; egészen a pillanat izgatottságába volt merülve. Látta a mint férje intett feléjük, hogy huzódjanak hátrább a bokrok közzé; érezte, amint Paulin karját megfogta s félrébb huzta, de szemeit egyszerse vette le férjéről, s ekkor egy pár pillanatnyira mély csend következett. Hirtelen hatalmas recsegés és azt követő zuhanás, s por felleg szált fel körültök,

— Megtörtént kérdé a Squirehoz fordulva.

De Sholto ott hagyta őtet, s az emberekhez sietett.

— Milady vissza jön a szobába? kérdé Margit megrázkódva. Oh, milyen borzasztó recsegés volt.

Megvárom Lord Courtot, válaszolá Margit; s aztán kevés idő után azt tevé hozzá. »De nézze Paulin, mi a baj? Valaki meg van sérülve!

Milady, csak össze gyültek az emberek annyi az egész, mondá a szobaleány. Megnézzem?

— Nem; maradjon, én magam megyek.

S szoknyáit össze fogva Margit kilépett a bokrok közzül s a csoporthoz közeledett, az emberek körülnéztek s meglátva őt, Margitnak ugy tetszett, — mintha megijjedtek volna.

Margit megkettőztette lépteit; de ekkor a Squire jött feléje.

— Édesem, engedd, hogy vissza vigyelek a házba, mondá sietve, a férjed kivánja.

— Mi történt? Valaki megsérült! Sholto bátyám ne tartoztasson vissza! Tudom, tudom Nugentnek van baja!

Félre taszitotta a Squire reszkető kezét, s a csoporthoz szaladt. Az emberek némán adtak utat, és ő egy pillanat alatt a halálos szint váltott arczu, földön fekvő csendes alak mellett térdelt.

— Nugent! kiáltá felibe hajolva

De látva, hogy férje nem mozdul, kétségbeesve nézett az emberekre.

— Mi történt? — kérdé. Menjenek gyorsan orvos után — férjem meg van sérülve!

Ekkor Marshall lépett előre.

— Grófné, már elküldtünk orvos után. — Egy pillanat alatt történt; a fa rossz irányba dőlt, s a grófot maga alá rántotta, épen most emeltük le a fát a testéről. — Először eszméletlen volt, s kért bennünket, hogy a grófnét távolitsuk el innét; de most elájult.

Margit alig hallotta e magyarázatot; fájdalommal és rémülettel eltelve a sápadt arcz felibe hajolt, s gyengéd szavakat sugott a néma fülekbe.

A Sqire oda ment, s igyekezett őtet onnét elvonni; de Margit nem mozdult. — Cognackot hoztak a háztól, s matráczot és párnákat, hogy a grófot bevigyék: de mindnyájon féltek hozzá nyulni. — S midőn a Margit szenvedése és kétségbeesése legnagyobb volt, a nehéz szemhéjak felemelkedtek, s a sötét kék szemek tekintetével találkozott. — A fehér ajkak reszkettek és mozogtak. Margit közelebb hajtotta a fejét, hogy férjének a hangját megérthesse.

— Drágám — nincs — nagy baj, — suttogá. Vigyetek.

Nem tudta mondatát bevégezni, a hörgő hang egy ujabb ájulásba halt el; s a mint Margit férjének a nagy szenvedését és gyengeségét látta, kétségbeesés által szült bátorsággal felállott.

— Vigyék be gazdájukat a házba, — mondá szilárd hangon, szemeit egyszer sem véve le a férje arczáról.

A férfiak lehajoltak, s gyöngéd kezekkel emelték az eszméletlen alakot a matráczra s a napfény árjában ragyogó kerten keresztül vitték lassu léptekkel a házba. — A ház nem volt távol, de mire az emberek a bemenethez értek, a faluban lakó orvost vágtatva látták közeledni a fasorig. — Leugrott a lóról s egy pillanat alatt a sebesült mellett volt.

Margit a férje arczáról elforditotta szemeit, s az orvoséra függesztette — Amint az orvos a gróf megnyult s elváltozott arczát vizsgálta, Margit elfojtott lélegzettel nézte, s ugy érezte mintha szivverése megállott volna. e pillanatban nem érzett egyebet, csak rémülétet, megbánást és fájdalmat.

— Egy földszinti szobába vigyék, mondá az orvos határozott hangon; a lépcsőket nem szabad koczkáztatnunk.

A nagy előcsarnokon keresztül abba a szobába vitték, melyben régenten az Enid ágya mellett szokott volt ülni. Margit velük ment, de hogy minő erő képesitette a mozgásra, azt nem tudta, mert ugy érezte mint ha mind n élet kihalt volna belőle.

Az emberek csendesen huzódtak vissza az ajtóhoz, mig ő a csendes alak mellé gugolt arczát a kezeibe rejtve.

A Squire és az orvos egymásra néztek.

— Vigye ki innét! sugta az utóbbi.

De Margit meghallotta.

— Nem, nem! mondá felállva. Engedjék, hogy itt maradjak, Sholto bátyám, én jól viselem magamat, nem leszek gyáva! Ugy-e itt maradhatok? ne küldjenek el! nem tudom őtet itt hagyni!

— Doctor Godfrey megengedi, hogy itt maradj ha igéred, hogy erős leszel, mondá a Squire vigasztaló hangon.

Aztán megfogta a két kis hideg kezet s az ablak mélyedésbe huzta; mig az orvos az embereket küldte ki, s betette utánnuk az ajtót. Margit nem vette le szemeit a férje sápadt arczáról. Elfojtott lélegzettel nézte a mint doctor Godfrey a kezét a megsérült férfi mellén és összetört karján végig jártatta, de az ajkairól jövő szakadozott légzés elárulta fájdalmát. Az orvos e hangot hallva hátra nézett, s rögtön tudta, hogy mit tegyen.

— Lady Court, mondá feléje menve, segitségére van szükségem. Menjen rögtön, s hozzon nekem cognacot, meleg vizet, szivacsot, és valami ocska rongyot, de kérem siessen.

Margit egy pillanat alatt ott hagyta a szobát.

A Squire az orvosra nézett.

(Folyt köv.)

A választás következő eredménynyel ejtetett meg. A kandidáló bizottság tagjaiul megválasztattak a beadott 69 szavazatból 57 szavazattal Dobál Antal ügyvéd, 43 szavazattal Dorgó Albert kir. közjegyző; 40 szavazattal Gámán Zsigmond iparkamarai titkár. Szavazatokat kaptak még dr. Groisz Gusztáv 39, Haller Rezső 8, és dr. Éltes Károly 11-et.

A főispán a maga részéről felkérte a kijelölő bizottság tagjaiul Ferencz József unitárius püspököt, dr. Finály Henrik egyetemi tanárt és Züllich Istvánt.

Ezek után a főjegyző bejelentette az időközben szentesitést nyert törvényczikket. Ugyancsak ő referált arról, hogy a belügyminiszter helybenhagyta ama közgyülési határozatot, hogy egy városi alügyészi állás rendszeresittessék. A tanácsra bizatott a szervezeti szabályrendeletnek megfelelő átalakitása. A külföldiek bejelentése tárgyában kelt belügyminiszteri rendelet felolvasása után dr. Szabó Gyula főjegyző a nyugdij szabályzat módositása tárgyában kelt belügyminiszteri leiratot adta elő.

E tárgynál épp oly részletes mint érdekes vita fejlődött ki, melyben részt vettek gyakoribb felszólalásaikkal: Bartha Miklós, Szász Béla, Bokros Elek, Szvacsina Géza, dr. Grois Gusztáv, Sigmond Dezső, Somodi István s az előadó, a vita eredményében a szakosztályok és tanács által javasolt módositások elfogadtattak, ezek közt mint legfontosabb az, hogy a tisztviselők járulékai ne csatoltassanak a nyugdij tőkéhez, hanem nyugdijazási folyó kiadások fedezetére használtassanak fel.

Hosszabb vitát idézett fel az állategészségügyi törvény végrehajtása tárgyában kelt miniszteri leirat. A vita eredményében a tanács és szakosztályok javaslatai emeltettek határozatokká.

A honvédelmi miniszternek lóavató bizottság megalkotása tárgyában kelt leiratához képest a gyülés a polgármester ajánlatára a bizottság elnökéül Deák Pál főkapitányt közfelkiáltással megválasztotta. A bizottság három tagját a főispán nevezte ki.

Szvacsina Géza tanácsos a közvigóhid használatáról szóló szabályrendeleti tervezetet mutatta be, mely lényegtelenebb módositás után elfogadtatott. Ugyan ezen sorban részesült a kéményseprési ipar gyakorlása tárgyában készitett szabályrendelet módositását tárgyazó javaslat is.

A tanács is három rendbeli javaslattal lépett elő. Ezek kapcsán elhatároztatott, hogy Fekete Pál volt városgazdának a téglagyár kezeléseért 2100 frt honorarium folyosittatik, de csak akkor adatik ki, ha a számadásait rendbe hozza. A városi kaszálókra nézve utasitotta a közgyülés a tanácsot, hogy nyilt árlejtést tartson és ugy adja bérbe. Tisztiügyész részére 350 frt tiszteletdij szavaztatott meg.

Tudomásul vétetett a vashid számára megszavazott 50 ezer forintos kölcsön szerződés s a tanács utasittatott, hogy a pénzt szükség szerint részletekben vegye fel.

Tudomásul vétetett Valentini Adolf gyógyszerésznek azon ajánlata, hogy az elnyert patika jogért hajlandó a városi szegényeknek 500 frt értékü gyógyszert kiszolgáltatni.

A Rosiescu Vazul elhalálozása következtében megürült bizottsági tagsági helyre, mint első póttag Pákei Lajos hivatik be.

A napirend egyéb tárgyai a következő napra halasztatván, a közgyülés esti 7 órakor véget ért.

Az Emke bálja.

Kolozsvár, 1888. decz. 28.

A február 12-én tartandó Emke bál ügyében gr. Teleki Domokosné elnöklete alatt gyülés volt ma, melyen részt vettek: Bartha Miklósné, Bölöny Józsefné, gróf Béldy Ákosné, Csiky Teréz, Inczdy Sámuelné, özv. Korondi Mózesné, Magyary Gézáné, dr. Vályi Gáborné, Sigmond Dezsőné, Deáki Albert a választmány alelnöke, Berde Béla, Matskási Pál, Merza Lajos egyl. főpénztáros, Gámán Béla, Sándor József egyleti főtitkár és Kuszkó István, a női és férfi választmány titkára.

A gyülés kimondotta, hogy a bált a nemzeti szinházban tartja. A szinházat erre a czélra külön padozattal fogja ellátni és kiváló gonddal fogják feldisziteni. A bál alkalmával buffet lesz, melyet a nőválasztmány tagjai fognak rendezni. Az ételeket is a nőtagok adják össze, borral pedig az egylet helyi és vidéki tagjai látják el a buffet. A bál szigoruan zárt-körü, részt csak is a meghivottak vehetnek. A belépő dij személyenkint e terembe vagy a páholyokba menőkre nézve 2 frtban állapittatott meg. A páholyok ára a következők: alsó páholy 6 frt, közép páholy 5 frt, felső páholy 4 frt, a személyenkénti belépő dijon felül karzatjegyek 1 frton árusittatnak.

A bál toilette és étkező helyiségek kényelmes elrendezésére berendeztetnek a szinház összes helyiségei. A rendezéssel kapcsolatos nagyobb mérvü teendők szabatos elintézésére megalakittatott egy nagyobb rendező bizottság, fele részben a nők, fele részben a férfi választmányából az egyletnek.

Főelnökök gr. Teleki Domokosné, gróf Bethlen Gábor. Elnökök a női választmányból: Inczédy Sámuelné, özv. Zeyk Dánielné, Gyarmathy Miklósné, dr. Haller Károlyné, Szász Domokosné, Bartha Miklósné, Haller Rezsőné, Sigmond Dezsőné, Bölöny Józsefné, gr. Béldy Ákosne, br. Bornemisza Károlyné, özv. gr. Bethlen Istvánné, Tisza Lászlóné, br. Jósika Sámuelné, Csiky Teréz.

Az egylet vezető férfiai közül: gróf Kun Géza, Bartha Miklós, Béldy Ákos gr., Deáky Albert, Hegedüs Sándor, Haller Károly, Horváth Gyula, gr. Teleki Domokos, Biró Béla, dr. Felméri Lajos, Sigmond Dezső. Biz. titkár: Sándor József az Emke főtitkára, jegyző: Kuszkó István, a két választm. titkára, pénztárnokok: Merza Lajos egyl. főpénztáros és dr. Hincz György a helyi választmány pénztárosa, ellenőrök: Berde Béla és Eőri Ernő.

Ezeken kivül ugy a női, valamint a férfi választmányból s hivatott rendezőkből 60—60 tag fog bizottsági tagokul felkéretni, melynek megtörténte után a meghivók nyomban készittetnek s expediáltatnak.

A gyülés meleg köszönetet és teljes elismerést szavazott Matskási Pálnak, ki a bál ügyének előmunkálatait kiváló gonddal és teljes odaadással teljesitette.

A bálnak egyik érdekes pontja lesz az egylet Aurora sorsjegyeinek kihuzása, melynek érdekes kivitelére gondos előkészületek vannak foganatba véve.

Őszinte beszéd.

A közönség jóindulatára nem hivatkozunk, mert nem kenyerünk az élösdiség. Saját érdemeinket sem soroljuk fel, mert vajmi hamar kifogynánk azokból. Tehát mellőzzük ugy a kinyujtott marku koldulást, mint a mellverdező öndicsőitést.

Mondani valónk csak ez:

Nehány nap mulva az „Ellenzék“ tizedik életévébe fordul. E tényből szerénytelenség nélkül vonjuk le azt a következtetést, hogy lapunk mégis csak kielégitett idáig valamely politikai, társadalmi és irodalmi szükségletet. E hosszú pályán jó és rosz éveket futott meg az „Ellenzék“. Egyik pótolta a másikat.

Most egy uj év küszöbén állunk.

Van-e az Ellenzékre tovább is szükség? E komoly kérdésre mi nem felelünk; feleljen rá a közönség. Az Ellenzék további fennállása nem tőlünk függ.

Mi a magunk kötelességét szivesen teljesitjük ezentul is. Hiit adunk az eseményekről, olvasmányt nyujtunk tárczáinkban, vélekedést mondunk czikkeinkben. Hü fiai leszünk a Hazának, hü szolgái a Magyarságnak. A Jót megdicsérjük, a Roszat gáncsoljuk. Nem lankadunk el az Igazság kutatásában s a Hatalom neheztelését nem vesszük számba.

Munka után élni, a szabadságot szeretni, az erkölcsöket oltalmazni, államiságunk függetlenségét épitgetni: ez a mi ambitiónk.

Előfizetési feltételeink ezek:

Egy évre	**16 frt.**
Félévre	**8 frt.**
Negyedévre	**4 frt.**
Egy hóra	**1 frt 50 kr.**

Előfizetést minden időben elfogadunk.

Az „Ellenzék“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **A Nagyirodával** foglalkozó tegnapi ujdonságunkra vonatkozólag felemlitjük, hogy Frits Albert ügyvéd ur nekünk szavát adta, hogy ő nincsen járásbirósággal megkinálva.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 29.

— **Özv. Zeyk Dánielné** Emke nőválasztmányi alelnök kellemes karácsonyi ajándékkal lepte meg az Emkét. Öt tele perselyt, összesen 43 frt 83 kr. tartalommal küldött az Emke pénztárába. Az egyes perselyek következőleg voltak elhelyezve: a 409. és 386. számu gróf Lázár Miklósnénál, tartalmuk 17 frt 64 kr. volt; a 392. számut gróf Wass Albertné kezelte, 3 frt 73 kr. volt a tartalma; a 420. számuval Szilvássy Béláné 13 frt 46 krt gyüjtött; dr. Óváry Kelemennénél volt a 419. számu, melyben 9 frt találtatott.

— **Az Emke perselyei ujévre** tömegesen érkeznek be. Ma Bartha Miklósné nőnél. alelnök 9 persely után 32 frt 18 krt adott át alelnöki kerülete kilencz nőválasztmányi tagjának gyüjtésében. A lelkes gyüjtőnők adományait közelebbről részletezzük. A perselyek hivatalos fölbontása iránt különben a Kolozsvár városi választmány legközelebbről intézkedik. Terv szerint hivatalos kiküldött fog a nőalelnökök rendelkezésére állani s a felbontás, hogy a gyüjtőnők az átadás gondjaival is terhelve ne legyenek, a háznál fog megtörténni. Egyébként ez ügyben a pár nap mulva megtartandó választmányi gyülés határozand.

— **A király és Visegrád.** Ő felségének a királynak nagyon megtetszhetett legutóbbi vadászata alkalmával a visegrádi vadászkerület, mert azt legujabban a »saját személyének fentartandó vadászterületté jelölte ki. Ez a legfelsőbb elhatározás örvendetes btztositéka annak, hngy ezentul minden évben fölkesesi Visegrádot.

— **A decs-zsibói vicinális vasut** ügyében már annyira haladtak a tárgyalások, hogy az épitési szerződést » vállalkozó külföldi czéggel e napokban aláirták és a vasutépitést már a tavasszal megkezdik.

— **Natália Oroszországban.** Pétervárról érkezett utasitások következtében, Natália királynét a főkormányzó, a polgári és katonai hatóságok Odesszában oly hódolatteljesen fogadták, mint a czári család tagjait szokták. A királyné részére a császári lakosztályt rendezték be és ott fogadta a hatóságok tisztelgését. Azelőtt, ha a királyné itt járt, csak venvéglőbe szállt. Tiszteletére a főkormányzó diszlakomát rendezett és ez alkalommal a királyné reménynyteljesen nyilatkozott Szerbia jövőjéről és függetlenségéről, fiának trónralépéséről és amaz óhajának megvalósulásáról, hogy nem sokára visszatérhessen Belgrádba. Odesszából Yaltába ágyunaszádon ment által a királyné. — A czárné livádiai kastélyát rendelkezésére bocsátotta.

— **Óriási tüzvész.** Szerdán Massachusetts államban, mint New-Yorkból sürgönyzik, óriási tüzvész ütött ki, mely a város nagy részét elhamvasztotta. A kár félmillió dollárra rug. Cincinnatiból szintén nagy tüzet jelentenek. Több butorgyár és lakház leégett.

— **Egy család drámája.** Bécsben pár hó előtt egy gazdag lipótvárosi háztulajdonos gimnazista fia öngyilkossági kisérletet követett el, mert rájött, hogy az apja egy fiatal leánnyal viszonyt folytat. A fiu öngyilkossági kisérletéből megtudta az anya, hogy férje hütlen lett. A szegény asszony, kit a fiu tette amugy is halálra ijesztett, megbocsátott férjének, azon föltétellel, hogy a bünös viszonnyal fölhagy. A férj ezt meg is igérte, de nem tartotta meg. Ennek következménye viszont az lett, hogy most már az anya követett el öngyilkossági kisérletet. Tegnapelőtt a Stefánia-hidról bele akart ugrani a Duna-csatornába s kétségbeesett szándékában csak két hirtelen odaugrott ember akadályozta meg.

— **Az asszonygyilkos vége.** Pradót a párisi nőgyilkost mint Párisból távirják tegnap reggel kivégezték. A szép nőcsábitó ki a köztársasági elnökhöz intézett kérelmében ártatlannak vallotta magát mint irják elszántan lépett a bitó alá és bátran halt meg.

— **A párisi Eiffel-torony** már most is pompás látványt nyujt. Az az aggodalom, hogy e kolosszus, mely már eddig is magassabb a newyorki nemzeti emlékműnél, kedvezőtlen benyomást fog gyakorolni s magát Párist is elcsufitja, nem bizonyult jogosnak. A mü óriási arányaiban is könnyedséget és elegancziát rejt. A négy gránit alapfalon kivül a torony csupa vékony vasoszlopból áll, ugy hogy alig lehet érteni, mint birják el a roppant terhet. Ha még a nagy kupola is elkészül, mely a szépművészeteknek van szánva, a hatás leirhatatlan lesz.

— **Sarah Bernhardt Konstantinápolyban.** Konstantinápolyban Sarah Bernhardt az uj szinházban tartotta meg előadásait, roppant sikert avatva s több mint 60,000 frankot véve be. Szinházban s az utczán nagy ovációkban részesült. Maga a szultán is szerette volna megbámulni a népe által dicsőitett Szirént, de Sarah 23,000 frankot kért a palotában tartandó előadásért, ő felsége azonban sokalván az összeget, Sarah nem játszott. A török lapok is kifejezték e miatti elégedetlenségüket s egyike közülök, a »Servet«, miután konstatálta, hogy közönséges játéka nem igazolja a reklámot, kereken kijelenté, hogy nagyon örvendenek Alexandriába való utazása fölött, minthogy »ez az elutazás sokakat megkimél az őrült kiadástól Konstantinápolyban.« Félvén pedig a görög tüntetésektől, a »Theodora« előadását betiltották.

— **Párisi divat-bolondság.** A legujabb párisi divat abban áll, hogy a hölgyek diszül apró órákat hordanak, miket tárczáikon, tánczrendjükön, karpereczükön, melltüjükben, s hajukban erősitenek meg. A társaság egy általánosan sikkesnek tartott hölgye nemrég ily apró órákkal diszitette báli czipőit. A fiatal urak persze különös szerencséjüknek tartották, ha az urhölgy megengedte nekik hogy megnézhessék, hány óra?

— **Szenzációs öngyilkosság.** Zombor városát szerdán reggel szenzációs öngyilkosság hire futotta be. Zalosevits Jakab, dusgazdag földbirtokos fiatal szép neje reggel hét órakor közönséges pisztolylyal sziven lőtte magát és rögtön szörnyet halt. Hogy mi kergette e fényes anyagi helyzetben élő és kiváló társadalmi állásu 30 éves nőt a halálba, az örök titok fog maradni, mert nem hagyott hátra semmiféle levelet a mi szerencsétlen tettének okát magyarázná.

— **A nápolyi herczeg házassága.** Volt már szó arról, hogy az olasz trónörökös, a kit szülei mihamarabb meg akarnak házasitani, Klementina belga herczegnőt, a belga királyipár leányát fogja nőül venni. Ezt a hirt most megerősiti egy római távirat. Az eljegyzés alkalmasint a jövő év május havában lesz meg, nem nagy örömére a belga klerikálisoknak, a kik mindent elkövettek volt már hosszabb idő óta, hogy ezt a házasságot megakadályozzák.

— **Halottégetés Svédországban és Norvégiában.** A holttestek eltakaritásának legujabb módja, a halottégetés Európaszerte mind nagyobb tért hódit. Legujabban a svéd kormány is elhatározta, hogy bizonyos feltételek mellett hajlandó a holttestek elégetését megengedni. Ezek közül a feltételek közül az egyik az hogy a svéd halottégető egyesület lépjen egyezségre a svéd egyház egyik lelkészével, hogy abban az esetben, ha más lelkész vonakodnék az egyházi szertartásokat végezni, azokat ő magára vállalja. Ezenkivül Krisztianiában is alakuló félben van egy halottégető egyesület, melynek szintén reménye van arra, hogy a kormány engedélyezni fogja működése megkezdését.

VÁROSI HIREK.

— **Uj tisztviselők.** A városi bizottság ma délutáni közgyülésén bejelentett kijelöléshez képest nehány állomásra csak egy egyén jelöltetvén, az egyhangulag megválasztottnak jelentetett ki. Ez uton mérnökké lett: Ferenczi Géza; főkap. fogalmazóvá: Szabó József; II-od aljegyzővé: Gundhárt Lipót, kiadóvá: Deési Béla.

— **Városi közgyülés.** A városi törvényhatósági bizottság ma délután 3 órakor folytatta tegnap megkezdett közgyülését. Első helyen bejelentetett a kandidáló bizottság jelentése, melyről más helyen szólunk. A jelentés felolvasása után Bartha Miklós azt a kérdést intézte a polgármesterhez: valjon az a Székely Ádám, aki egyik irnoki állásra jelöltetett ugyanazonos-e azzal, aki levéltárnoka volt a városnak és hogy mi okból mondott le az állásáról. A polgármester válaszában kijelentette, hogy a személy ugyanaz és hogy a levéltárnokságról egészségi okokból mondott le. Bartha Miklós megnyugszik a válaszban s örvend, hogy ugy áll a dolog, mert a városon más hirek keringettek a lemondás okai felől. névszerint holmi bélyeg csonkitások. A polgármester ujabb nyilatkozatában utalt arra hogy csakugyan voltak bélyeg kihágások, de ez ügy a tettesek és a pénzügyi hatóság között egyesség utján elenyésztetett. Bokros Elek azt inditványozta, hogy mert a főmérnöki és egyik mérnöki állásra alkalmas pályázó hiányában jelülés nem történt: keressék fel a főispán, hogy azon egyéneket, kik ez állást eddigbetöltötték mint helyettseket erősitse meg ezutánra is. Ezután a főispán a tisztviselők választásának megejtésére a szavazatszedő bizottság tagjaiul Nagy Bélát Benel Ferenczet és Pataki Sándort, a többi választásokra pedig Nagy Lajost, Somodi Istvánt és Weisz Mórt kérte fel, s gyülést egy órai időtartamra felfüggesztette, mely idő alatt a választások ejtettek meg.

— **Jelölések.** A városi törvényhatósági bizottságnak ma délután tartott közgyülésén bejelentetett a kijelölt bizottság jelölésének eredménye. E szerint jelöltettek 1. a tanácsosi állásra: dr. Szabó Gyula, Salamon Antal, Tussai Gábor és Frits Albert; a másod aljegyzői állásra; Gundhárt Lipót; a főmérnöki állásra: senki; az egyik mernöki állásra: Ferenczi Géza; a főkap. fogalmazóira: Szabó József; a városgazdai ellenőrségre: Gál János, Pintye József és Dolly József. Igtatói állásra: Urbán Géza, Kilin Márton, Timár Gábor; a kiadóira: Deési Béla. Irnokságra: Béres János, Novák S., Augstein Gyula, Székely Ádám, Fekete Márton; a belvárosi ker. jegyzőségre: Laffer József, a külmagyar ker. jegyzőségre Tamási János és ifj. Wertheimer Áron.

— **A Mátyás-szobor** alap javára a tegnapi városi közgyülés folyamán is tekintélyes összegü adakozások történtek. Sigmond Dezső országos képviselő gyüjtőivén ugyanis aláirtak a szobor alapra gr. Béldy Ákos főispán, Sigmond Dezső orsz. képv. és Plihál Ferencz házbirtokos egyenként 100 frtot; Bokros Elek ügyvéd, Dorgó Albert kir. közjegyző, Weisz Mór gyáros Züllich István egyenként 50 frtot. Begyült összesen e napon ötszázötven forint.

— **A gazdasági olvasó körök megnyitása.** A kolozsvári gazdasági egylet által fentartott külmagyar-utczai gazdasági olvasó kör holnap az az deczember hó 30-án és a hidelvei olvasó kör 1889 január hó 1-én mindenkor délelőtt 11 órakor fognak ünnepélyesen megnyittatni. A megnyitást a gazdasági egylet felkérése folytán Nagy Lajos egyleti alelnök fogja teljesiteni. Mely ünnepélyre ugy a gazda mint az érdeklődő közönség tisztelettel meghivatnak.

— **A közönség figyelmébe.** Uj év első napján az összes kolozsvári kereskedések zárva lesznek, miről lapunk utján értesittetik a közönség, hogy esetleges szükségleteit a kellő időben beszerezhesse.

— **Dalestély.** A kolozsvári polgári dalegylet pártoló tagjai részére 1889. január 6-án a városi vigadó termében rendes tánczczal egybekötött dalestélyt rendez. Belépti-dij: Nem pártoló tagok részére személyenként 1 frt. Családjegy 3 személyre 2 frt.

— **Pártoló tagsági felhivás.** A »Kolozsvári polgári dalegylet« a lefolyt és fennállásának 15-ik évében sem tagadta meg azon nemes feladatát, a melyet magának alakulásakor a dal és költészet, de nevezetesen a nemzeti dal művelése elősegitése czéljából kitüzött, a melynek igen számos akadályok leküzdésével is megfelelni ernyedetlenül törekszik. S azt hiszi, hogy az elért eredménynyel egyszersmind igazolta azon becses bizalmat is, a melylyel t. pártoló tagjai s a közönség megtisztelték. A hiven teljesitett kötelesség ezen tudata, azon tisztelettel teljes kérésre bátorit minket, hogy ezen kulturális egyletet, a melynek erkölcsi hatása, életképessége és kitartó ereje kétségen felül áll, az 1889-ik évben is nagybecsü pártolásával támogatni és ez által egy nemes czélra törekvő hazai intézet fenntartásához hozzájárulni sziveskedjék. A pártoló tagsági dij a folyó évre is 3 frtot, a nőtlenekre nézve 2 frtot tesz, mely két egyenlő részben félévenként is befizethető és ezért a pártoló tagok az egylet által rendeztetni szokott rendes dalestélyeken tiszteletjegyben részesülnek. Kolozsvárt, 1888. decz. 13-án. Benigni Sámuel elnök, Csergedy Ferencz egyleti titkár.

MÜVÉSZET.

* **Nemzeti szinház.** Gergely József, a népszinház volt tenoristája tegnap, mint vendég lépett fel a »Czigány báró« czimszerepében. A kellemes hangu fiatal énekes igen meleg és rokonszenves fogadtatásban részesült. Hangja bár vesztett régi erejéből, még mindig igen szép csengésü, s főleg lirai szerepekre egészen alkalmas. Különösen a középfekvésü részekben tömör, erőteljes és a mi legnagyobb előnye egészen fejlett izléssel használja. Tegnap is, bár nem volt eléggé disponálva, nagy tetszést keltett minden dalával, s a közönség sürün tapsolta és kihivással tüntette ki a rokonszenves megjelenésü ifju tenoristát. Réthy Laurát, ki bécsi utja után tegnap lépett fel először lelkes taps és babérkoszoruval fogadta a közönség s gyönyörü dalait viharosan tapsolta. Seredi Saroltát, Láng Etelt, Pusztait szintén sürü tetszésnyilatkozatokkal tüntette ki a házat jóformán megtöltő közönség.

Legujabb.

(Az „Ellenzék“ sürgönytudósitása.)

A czukorgyár ügye.

Nagy-Enyed, decz. 29.

A báró Kemény Kálmán főispán által összehivott értekezleten sokan jelentek meg Alsó-Fehér- Hunyad- Kis-Küküllő- Tordaaranyos- Marostordamegyék birtokosságából. Az értekezletet b. Kemény főispán nyitja meg és vezeti. Előadja a kezdeményezés nagy horderejét, az eddig tett lépéseket. Tudatja, hogy a kivánt ötezer hold helyett, időrövidsége miatt még csak háromezer holdra vállaltak termesztési kötelezettséget. Felolvastatja és ismerteti a gazdák és a gyár között kötendő szerződés feltételeit.

A répa termesztés előnyeiről vagy nehézségeiről senki sem tesz említést.

A szerződés felolvasása után első szónok Gálffy Sándor, a néhai gr. Teleki Domokos és gr. Bethlen István féle uradalmak igazgatója. Szakszerü beszédében különös sulyt helyez a gazdáknak adandó garantiákra s inditványozza, hogy öt éven túl, szerződésileg biztositassék métermázsánként 80 krajczár alapár.

Szentkereszty György báró felvilágositást kiván az iránt, hogy az előterjesztett szerződési pontok változtathatók-e? Mire azt a megnyugtatást kapja, hogy a pontozatokon valószinüleg nem engednek változtatni.

Báró Kemény Géza utal arra a körülményre, hogy a nyers répa egy bizonyos távolságban nem birja meg a fuvarozási költséget — sőt a közelben termesztett anyag szállitási árát is a vasuti tariffa szerint kedvezőtlennek tartja. Ennélfogva kivánja a szállitási kedvezmény biztositását.

Miksa Imre elfogadja a szerződés feltételeit a b. Kemény Géza által kivánt kedvezmény mellett.

B. Kemény Kálmán szintén szükségesnek tartja a szállitási kedvezményt — s a szerződés megkötését ettől teszi függővé.

B. Bornemisza Károly és b. Szentkereszty György felszólalásai után a szerződési tervezet a többség által elfogadtatott s az aláirások megkezdődtek.

A gyár helyéül Nagyenyed jelöltetett meg, mert a termelési ajánlatok szerint itt van a központ — a mi általános örömet okozott városszerte.

Magyar hadi-flotta.

Bécs, decz. 29.

Tekintettel a Vaskapu szabályozására, mely lehetővé teszi, hogy Budapestet egy ellenséges hajóraj megágyuzhassa; és tekintettel arra, hogy Románia már is épit a Felsődunán járható hadihajókat, nállunk is létesitnek dunai flottát és Budapesten hadikötöt épitenek.

Szerencsétlenség.

Róma, decz. 29.

Egy Messzinához közel levő erődben, a gránáttokok töltögetése közben egy gránát szétrobbant. E kasztrófának huszonhárom ember esett áldozatul. A meghaltak közt van Donizani százados és neje is. Veszélyes sérülések között két ember maradt életben.

A pápa és a szlávnyelv.

Zágráb, decz. 29.

Az „Obzor“ azt jelenti Rómából, hogy a pápa a Sant Apollinare nevü római egyetemen ó-szlávnyelvü tanszéket létesitett. Ezt az ó-szláv nyelvek lithurgiai nyelvül való elismerésének tekintik.

A Skupstina megnyitása.

Belgrád, decz. 29.

A Skupstina ünnepélyes megnyitása holnap megtörténik.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Hirdetések.

Sz. **19**—1888. jkvi. 1019. (3—3)

Pályázati hirdetmény.

A „gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság“ igazgatóságának 1888. évi deczember hó 3-án tartott rendes havi igazgatósági ülésén hozott jkönyvi határozata folytán a jövő **1889. évi január hó 27-én** tartandó közgyülésen — közbejött halálozás miatt — 6 évi szolgálati időre terjedő, de jelen esetben, miután 2 év már letelt, 4 évre választandó „Igazgató pénztárnoki állásra“ ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás évi 800 frt fizetéssel javadalmaztatott, ezen felül a megválasztott minden évben, a közgyülés által 3—3 évre meghatározandó arány szerinti tiszteletdijra jogosult.

A hivatallal egybekötött teendők felett az intézeti „ügyrend“ határoz.

A megválasztandó igazgató pénztárnok köteles évi fizetésének kétszeres összegét készpénzben vagy értékpapirokban biztositékul letenni, mielőtt megválasztása után állását elfoglalná.

Megválasztható az, ki az intézet részvényesse, s ez állásnak megfelelő képességgel és életkorral bir, valamint eddigi alkalmaztatásáról kellő bizonyitványokkal rendelkezik.

Felhivatnak ennélfogva pályázni kivánók, miszerint a fennebbiek szerint teljesen felszerelt folyamodványaikat **1889. évi január hó 20-áig** bezárólag, alatt irt elnökséghez annyival inkább adják be, mert az ezen határidőn tul beérkezett pályázatok, mint elkésettek, vissza fognak utasittatni.

Egyuttal pedig tudomásra hozatik az is, hogy az igy betöltendő igazgató pénztárnoki állással esetleg megüresedő elnöki, igazgatósági és felügyelő-bizottsági állások is, melyek mindenike csakis a már körülirt módon megállapitandó évi tiszteletdijra jogosultak, ezen közgyülésen a még hátra levő időre be fognak töltetni.

Gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság.

Gyergyó-Szent-Miklóson, 1888. deczember hó 3.

KOPACZ ANTAL, elnök. **LÁZÁR LAJOS**, titkár.

Legczélszerübb és leghasznosabb

KARÁCSONYI és UJÉVI

AJÁNDÉKOK

házi asszonyok számára.

Legjobb gyártmányu zománczozott **konyhaedények**, **konyhamérlegek**, **vasalók**, **czukor-**, **mandola-**, **kávé-** és **husórlő gépek**, **kávéfőzők**, **forralók**, **sajtolt tészta alakok** és mindennemü konyhafelszerelési tárgyak.

993. 8—x)

GYERMEKEK RÉSZÉRE:

JÁTÉK-EDÉNYEK

sajtolt lemezből dobozokban és cartonon

előnyös árakon kaphatók

HIRSCHFELD KÁROLY

vas- és konyhaeszköz kereskedésében

Kolozsvártt, az uj Vashid előtt.

BOÉR SÁNDOR

23 év óta fennálló nagy varrógép raktárában

Kolozsvártt, Főtér 7. szám.

Vásárolhatni legjutányosabban, részletfizetésre is a gépek valódiságát tanusitó eredeti bizonyitványnyal ellatott „Howe“, „Singer“, „Wheeler és Wilson“, „Cylinder Elastic“ s „Oszlop“

varró- gépeket.

Erdélyben egyedül csakis raktárában találhatók a legujabb „**Phönix**“ varrógépek,

melyek ugy családi használatra, valamint iparos czélokra minden eddigi gépeket fölülmulnak, valamint uj találmányu Kayser-féle gombluykvarró készülékkel ellátott magaskaru „Singer“ varrógép, (a varrógép ipar terén a legtökéletesebb haladás), melyhez kivánatra mellékelhető:

lyukbeszövő és monogramm himző készülék.

Ezen varrógép nemcsak hogy az összes eddig feltalált és tökéletesitett varrógépeket a rendes varrás minden nemében messze tulhaladja, hanem az oly fárasztó és hosszadalmas kézi munkát igénylő gomblyukakat is bámulatos csinnal és gyorsasággal (egy órában 50-nél többet) kiköti

csak BOÉR SÁNDOR tart.

Varrógép raktárával kapcsolatos igazitási műhelyében tanult gépészt, s azért képes megrongált gépeket is jótállás mellett ismét tökéletes jó állapotban jutányos áron helyreállitani. 699 12—x

---

Eladó uj házak!

a vizvezeték közelében.

Külmonostor utcza 76. szám **három teljes lakás és tágas udvarral.**

Külmonostor utcza 122. 122a 122b 122c és 124 számu

uj házas-telkek udvar- és nagy kerttel,

továbbá

Kőkert utczaba több házhelyek előnyös feltételek mellett **eladók.**

Értekezhetni: **CZAKÓ LAJOS** épitészeti irodájában. 987 (7—12)

ÚZLET FELHAGYÁS.

Végeladás!!

Alólirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **huszonhat év óta fennálló**

női-divat üzletemben

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁST

nyitottam, mely mellett mindenkire nézve lehetövé vált, hogy **dusan felszerelt raktáramat** jutányos bevásárlási forrásul használja.

Az árak a beszerzési áraknál sokkal mérsékeltebbek.

Tekintve **a hatósági engedély rövid tartalmát**, a kedvező alkalomra ismétlen felkérem a n. é. közönség becses figyelmét.

Kolozsvár, 1888. decz. 1.

952 (11—*) Tisztelettel:

Gajzágó István.

Szőnyegáruk,

„hatóságilag engedélyezett“

VÉGKIÁRUSITÁSA.

A főtéri szőnyegraktárunkat végleg kiárusitani **hatósági engedélyt** nyertünk s kérjük a n. é. közönséget ezen alkalmat felhasználni

szőnyeg, butorkelme, pokrócz, paplan, mátrácz,

függönyök,

Csikos gradl butorainor

és sok más ott levő áruk beszerzésére.

„Az árak feltünő olcsók.“

Az áruk

„Karácsonyi és Ujévi ajándéknak“

a legalkalmasabbak.

Ezen üzletágat tovább nem akarjuk folytatni, mivel a **vászon-, fehérnemü- és kelengye-kiállitási** üzletünkre kell teljes figyelmünket és erönket forditani.

A n. é. közönség becses pártfogását kérik

Stein és Gámentzy,

962 (9—x Kolozsvártt főtér.

1020. MEGHIVÓ. (3—3)

A „gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság“

az 1888-ik üzletévről

IX-ik évi

rendes közgyülését

Gyergyó-Szentmiklóson, 1889 évi januar hó 27-ik napjáu délután 3 órakor a Laurenczi János ur nagytermében tartja meg.

E közgyülés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitás.
2. Háromtagu bizottság kinevezése elnök által, a szavazati jogok igazolásának számbavételére.
3. Ezen bizottság jelentése folytán, ha a közgyülés határozatképes, a közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére három tagnak megválasztása.
4. Igazgatósági jelentés az 1888-ik üzletévről, a zárszámla és a nyeremény-felosztás előterjesztése, ugyszintén az igazgatóság által tett több intézkedések és határozatok elbirálása, valamint több inditványok elfogadása.
5. A felügyelő-bizottság előterjesztése.
6. A felmentvények megadása.
7. Igazgató pénztárnoki, esetleg elnöki, igazgatósági és felügyelő-bizottsági tag jelentése.

Az alapszabályok 19. §-a szerint: hogy a közgyülés határozatképes legyen, legalább 400 részvény képviselete megkivántatik. A szavazati jog akár személyesen, akár két tanu által aláirt felhatalmazással ellátott megbizott által — kinek azonban részvényesnek kell lennie gyakorolható; ily meghatalmazást azonban csak távollevő vagy meg nem jelenhető részvényesek adhatnak.

Nő részvényesek csak felhatalmazott által, gondnokság vagy gyámság alattiak gondnokuk vagy gyámjuk, illetőleg ezek felhatalmazottjai által, erkölcsi testületek megbizottjuk által gyakorolhatják szavazati jogukat; ez utóbbi esetnél nem kivántatik, hogy a megbizott részvényes legyen.

Ennélfogva a t. részvényesek értesittetnek, miszerint szavazataik gyakorolhatása végett „Igazoló-jegy“-üket — a törzskönyvi kivonat szerint — részvénybemutatás nélkül, folyó 1889. január hó 24, 25. és 26. napjain a délelőtti hivatalos órák alatt az erre felkért felügyelő-bizottságtól átvehetik.

A „gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság“ elnökségétől,

Gyergyó-Szentmiklóson, 1888. decz. 3.

LÁZÁR LAJOS, titkár. KOPACZ ANTAL, elnök.

ELADÓ HÁZ.

Külmonostor-utcza 17 sz. a.

mely utcza felől **két 4—4 szobából álló szállásból**, az udvar jobb felén **két nagy szobából** és bal felén **három szobából álló szállásból** — minden egyes szálláshoz padlás, pincze, élés- és fakamara van, továbbá jól kipadolt nagy magtár, nagy udvar, 812 □ öl Szamosra rugó kertben jövedelmező **nyári fürdő, két lakszoba, tekepálya** stb.

Értekezhetni ugyanott, a tulajdonossal. (1—2)

Kolozsvártt a legolcsóbb tüzifa.

1 öl 4 km. teljesen száraz bükkfa a rakt. 9·50
1 „ 4 „ „ „ tölgyfa „ 9·—

házhoz szállitva 1 forinttal ölenként drágább.

A fa megtekinthető és megrendelendő

WERTHEIMER VILMOS-nál

a Széchenyi-téren, az uj Vashid mellett.

1009. (4—5)

ALAPITATOTT 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődéje

Kolozsvártt, belmonostor utcza 12-ik szám.

Ajánlja gyártmányát, mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemü szivattyukban

tűzi és kerti fecskendőkben.

Elvál al teljes

vizvezetékek berendezését

városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett ajánlkozik

köz- és magánfürdők felszerelésére,

szagmentes ürszekek felállitására s minden **vizművi munka** gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok és részletes költség tervezetek kivánatra dijmentesen küldetnek.

887 (14—x) **Egyetlen belföldi szivattyu gyár!**

Nyomatott MAGYARY MIHÁLY könyvnyomdájában Kolozsvártt, belközép-utcza 33. sz.

BCU Cluj / Central University Library Cluj